

ZVÝŠME ŠANCI NA ÚSPĚCH REVIZE RVP ZV, ŠKOLY TO BEZ PODPORY NEZVLÁDNOU

EDUin apeluje na decision makery: vyřešte problémová místa kurikula a připravte nutné podmínky pro jeho úspěšnou implementaci. Jinak se reforma nezdaří

Ministerstvo školství hodlá do konce roku 2024 schválit nový Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV), a završit tak složitý proces revize národního kurikula pro základní školy. I poté, co bylo na jaře 2024 uzavřeno veřejné připomínkové řízení, se ale nadále objevují kritická stanoviska různých organizací, která poukazují na obsahové problémy v návrhu RVP ZV i na procesní problémy při řízení revize¹. Také odpovědi MŠMT na otázky, které položil EDUin v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ukazují, že řada zásadních otázek je stále nedořešených².

Klíčoví aktéři, jako například Asociace ředitelů základních škol, již nyní vnímají revizi RVP ZV natolik negativně, že dobře myšlená reforma MŠMT může na základních školách způsobit úplně opačný efekt, než o jaký ministerstvo usiluje³. Podle některých signálů na sociálních sítích je dokonce možné předpokládat, že pokud MŠMT nebude některé požadavky na změny reflektovat, může se dočkat protestů nebo minimálně pasivní rezistence široké pedagogické veřejnosti.

Stejně jako ministerstvo školství máme zájem na tom, aby revizi RVP ZV školy dobře přijaly a reálně došlo ke zvýšení kvality základního vzdělávání. Myslíme si ale, že pokud mají učitelé a ředitelé reformu vzít za svou a pokud mají z nového RVP skutečně profitovat čeští žáci, je potřeba identifikovat největší nedostatky dokumentu, odstranit je a urychleně zveřejnit podrobný akční plán implementace, který bude obsahovat adekvátní podporu školám.

¹ Např. SKAV: odborná stanoviska [1](#), [2](#) a [3](#); [stanovisko Asociace speciálních pedagogů; společné vyjádření](#) odborných organizací k cizím jazykům v RVP ZV.

² [Odpovědi MŠMT](#) ze dne 7. 10. 2024 na dotazy EDUinu ze dne 23. 9. 2024.

³ „AŘZŠ ČR upozorňuje na to, že revize RVP ZV kvůli špatnému uchopení MŠMT a NPI špatné komunikaci a propagaci již téměř nikoho nezajímá a že revize ŠVP na mnohých školách tak skončí pouze jako formální akt. Průběžně zveřejňované návrhy revize jsou pedagogickou veřejností vnímány jako složitě realizovatelné.” [Závěry](#) 60. valné hromady AŘZŠ, publikováno 15. 10. 2024.

ZVÝŠME ŠANCI NA ÚSPĚCH REVIZE RVP ZV, ŠKOLY TO BEZ PODPORY NEZVLÁDNOU

Apelujeme proto na ministerstvo školství, aby míru rizika nepřijetí reformy nepodcenilo.

Nabízíme krátký **přehled toho, co se podle nás v návrhu nového kurikula povedlo a má se zachovat, ale i jeho slabých míst a nedostatků. Na konci dokumentu ukazujeme i některé směry, kudy by se řešení problémů mohla ubírat.**

EDUin v minulosti vyzýval ministerstvo školství, aby schválení kurikula odložilo a udělalo další kolo připomínkového řízení, kde by se ještě s odbornou veřejností podněty z prvního kola vyhodnotily. I když by to bylo z našeho pohledu i nadále žádoucí, je možné, že se nyní jedná již o politicky neprůchozí řešení. Myslíme si ale, že přinejmenším část největších problémů lze odstranit ve fázi implementace. Doufáme, že se státní správa k tomuto náležitěmu úkolu postaví čelem. Pro úspěch celé změny je totiž nejdůležitější, jak ji pochopí a přijmou právě pedagogové v terénu.

Přehled silných a slabých stránek a rizik revidovaného RVP ZV⁴

Jaké jsou silné stránky nového RVP ZV?

1. Méně vzdělávacího obsahu

- Snižuje se množství toho, co se má učit, a umožňuje se učitelům nastavit si hloubku a šíři obsahu podle potřeb žáků v heterogenní třídě.

2. Modernizace vzdělávacího obsahu

- To, co se mají žáci učit, bylo v řadě vzdělávacích oborů aktualizováno tak, aby obsah odpovídal požadavkům na moderně pojatou výuku.

⁴ Bohužel nelze ověřit, k jakým posunům došlo po zapracování připomínek z veřejné konzultace, protože dokument není veřejný.

ZVÝŠME ŠANCI NA ÚSPĚCH REVIZE RVP ZV, ŠKOLY TO BEZ PODPORY NEZVLÁDNOU

- 3. Kompetence a gramotnosti jako nedílná součást toho, co se mají žáci učit**
 - Klíčové kompetence a gramotnosti, které mají žáci na základní škole získat, se autoři dokumentu snažili učinit nedílnou součástí povinných výsledků učení.
- 4. Systematické ověřování výsledků učení žáků**
 - Již od počátku se počítá s tím, že škola/stát bude ověřovat, zda žáci dosahují plánovaných výsledků učení.

Jaká jsou slabá místa nového RVP ZV?

- 1. Spíše negativní vnímání RVP u odborné veřejnosti**
 - Výsledky veřejné konzultace⁵ ukazují, že návrh RVP ZV byl vnímán kriticky (například na otázku *Co byste označil/a za největší přednost nebo přínos navrhované úpravy RVP ZV?* vybralo nejvíce respondentů, 25 %, odpověď *Přednosti nejsou*); i další odpovědi na položené otázky ukazují, že respondenti mají k podobě RVP ZV ve větší míře výtky a jsou ve vztahu k úspěchu revize značně skeptičtí.
- 2. Rozdílná kvalita zpracování oborů a oblastí**
 - Náročnost očekávaných výsledků učení se v různých vzdělávacích oborech liší (pro svou přílišnou jednoduchost byla kritizována například Matematika, pro náročnost naopak Geografie).
 - Do očekávaných výsledků žáků v některých oborech se nepodařilo promítnout kompetenční pojetí výuky; během veřejné konzultace na to upozornil například SKAV⁶.

⁵ [Odkaz](#)

⁶ SKAV publikoval své [připomínky k návrhu RVP ZV](#) 3. června 2024.

ZVÝŠME ŠANCI NA ÚSPĚCH REVIZE RVP ZV, ŠKOLY TO BEZ PODPORY NEZVLÁDNOU

3. Chybějící podrobné popisy úrovní kompetencí a gramotností, kterých mají žáci dosahovat v různých etapách základního vzdělávání

- Pro klíčové kompetence a gramotnosti nejsou zpracovány úrovně jejich dosažení ani indikátory, takže budou pro učitele špatně uchopitelné, nebudou je umět rozvíjet ani hodnotit.

4. Naprostá absence učiva v RVP

- Redukce vzdělávacího obsahu (učiva), která byla jedním z hlavních popudů revize, se má konkretizovat až na úrovni školních vzdělávacích programů. Což ovšem znamená, že na školách bude stát obrovský úkol určit, co vlastně mají učit; zatím si s tím nedokázaly poradit ani vybrané školy, které měly vytvořit modelové ŠVP. Je tedy otázkou, zda je to pro většinu škol vůbec schůdná cesta a zda mnohé školy nebudou mít tendenci používat své staré, předdimenzované školní vzdělávací programy.

5. Nedostatečné vodítko pro tvorbu ŠVP podle RVP ZV

- Školy, které chtěly zpracovat modelové ŠVP, to v předpokládaném čase nedokázaly. Je důvodná obava, že v RVP ZV je třeba ještě některé věci lépe vysvětlit a dopracovat, aby mohlo sloužit jako dobré vodítko pro tvorbu ŠVP.

6. Nejasná koncepce ověřování výsledků učení v uzlových bodech

- Zůstává nejasné, jak se budou evaluovat očekávané výsledky žáků. Dlouhodobý záměr ČR 2023–2027 obsahuje v implementační kartě B2.3 jen obecné zadání spojené navíc jen s jednotnou přijímací zkouškou.

7. Neorganické a uspěchané zásahy do RVP ZV

- Na poslední chvíli se do hotového dokumentu neorganicky začleňují změny v pojetí výuky angličtiny a dalšího cizího jazyka, takže dochází k překotným zásadním úpravám napříč celým dokumentem (učební plán, obsah oboru).

ZVÝŠME ŠANCI NA ÚSPĚCH REVIZE RVP ZV, ŠKOLY TO BEZ PODPORY NEZVLÁDNOU

Jaká jsou rizika nového RVP ZV?

- 1. Rozvoj kompetencí a gramotností bude na školách většinou jen formální**
 - „Propsání“ kompetenčního pojetí výuky ve školách nastane jen u některých oborů v návaznosti na to, jak dobře jsou tyto obory zpracovány v návrhu RVP (viz slabé stránky), nebo bude silně záviset na osobnosti a kompetentnosti učitelů, případně bude celkově jen formální, protože si s ním učitelé většinou nebudou vědět rady.
- 2. Výuka bude nadále předimenzovaná**
 - V některých oborech (potažmo ve škole v předmětech) se bude po žácích v 5. a 9. třídě požadovat neadekvátně málo, nebo naopak moc (a tato situace by se mohla týkat i celých škol, což by dále zvětšovalo rozdíly mezi školami/žáky). Náročnost předmětu bude záviset silně na konkrétním učiteli, nebude existovat žádný společný minimální „svorník“.
 - Ponechání výběru učiva na školách bez náležité metodické podpory může způsobit, že mnoho škol nekonec jeho redukci neprovede, učitelé budou dál učit předimenzovaný obsah, a to jim neumožní rozvíjet kompetence a gramotnosti žáků.
- 3. Školy nedokáží vytvořit kvalitní ŠVP**
 - Školám, které chtěly vytvořit modelové ŠVP, podpora a zadání nestačilo; vzniká zde důvodná obava, že běžné školy nemají šanci stejný proces bez zesílené podpory kvalitně zvládnout.
- 4. Zásadní změny provedené v RVP ZV na poslední chvíli nebudou kvalitní a způsobí problémy v implementaci**
 - Překotné změny provedené na poslední chvíli způsobí, že jednotlivé části RVP nebudou dobře provázány (například nebude promyšlen dopad na učební plán, dopad na rozsah obsahu dalších oborů aj.), případně způsobí potíže v implementaci (případ zavedení cizího jazyka od 1. třídy).

ZVÝŠME ŠANCI NA ÚSPĚCH REVIZE RVP ZV, ŠKOLY TO BEZ PODPORY NEZVLÁDNOU

Call to action a možná řešení problémů a rizik

Chceme, aby reforma kurikula byla úspěšná.

Současný stav však vyvolává v tomto smyslu spíše obavy.

Proto apelujeme na ministerstvo školství:

- **Identifikujme kritická místa nového RVP, která by mohla školám komplikovat přípravu ŠVP a kompetenčně pojatou výuku.**
- **Upravme maximum možného před schválením dokumentu.**
- **Připravme metodickou podporu, aby došlo k reálné proměně výuky na školách.**
- **Zveřejněme harmonogram implementace.**

Doporučujeme věnovat pozornost zejména těmto hlavním okruhům:

1. Kritizovaná místa v obsahu RVP ZV

- Vyhodnoťme proces tvorby modelových ŠVP a zjistěme, která místa v RVP ZV je třeba dopracovat nebo lépe vysvětlit.
- Připravme přílohu RVP, která by konkretizovala doporučené učivo pro vzdělávací oblasti/obory.
- Hledejme konsensus napříč odbornou veřejností, zejména mezi asociacemi.

2. Učební materiály

- Podpořme vznik kvalitních a ucelených řad tištěných/hybridních učebnic.
- Revidujme schvalovací řízení učebnic a vyjděme přitom z reálných potřeb učitelského terénu.

3. Podpora škol a učitelů

- Zveřejněme ucelený implementační plán podpory zavedení nového kurikula a zohledněme odborné připomínky SKAV⁷.
- Soustředme se zejména na podporu profesních učících se komunit na školách.

⁷ [SKAV popisuje 17 oblastí](#), které je nutné ošetřit a bez jejichž proměny reforma kurikula selže.

ZVYŠME ŠANCI NA ÚSPĚCH REVIZE RVP ZV, ŠKOLY TO BEZ PODPORY NEZVLÁDNOU

4. Ověřování očekávaných výsledků učení žáků

- Již v této fázi prodiskutujeme a veřejně sdílejme detailní představu MŠMT o tom, jak budou očekávané výsledky žáků ověřovány.

5. Osvětová a informační kampaň

- Začneme neprodleně realizovat osvětovou a informační kampaň určenou zejména učitelům a ředitelům škol.
- Hlavní „message“ reformy a její základní stavební kameny (hlavní změny) vysvětlujeme také široké veřejnosti (rodičům a žákům).
- Využijme širokou paletu nástrojů, včetně zapojení masmédií.